

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri

Bilgenç Yayınları

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri

Dünya'nın Şekli

Dünya'nın kutuplardan basık Ekvator'dan şişkince kendine has bir şekli vardır. Bu şekle **geoit** adı verilir. Dünya geoit şeklini, kendi eksenini etrafındaki dönüşüne bağlı olarak Ekvator kısmında oluşan merkez kaç kuvvetinin etkisiyle meydana gelen savrulma sonucunda almıştır.

Dünya'nın geoit şekli

Dünya'nın Şeklinin Sonuçları

Dünya'nın Geoit Şeklinin Sonuçları:

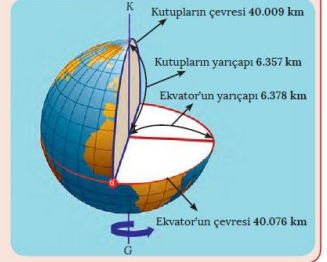
1. Kutup noktaları, Ekvator'a göre Dünya'nın merkezine daha yakın olduğundan yer çekimi kutuplarda daha fazladır.
2. Ekvator'un çevresi kutupların çevresinden daha geniştir.
3. Ekvator'un yarıçapı, kutupların yarıçapından daha uzundur.

Dünya'nın Küresel Şekle Sahip Olmasının Sonuçları:

1. Dünya'nın bir yarısı aydınlık, diğer yarısı karanlıktır.
2. Güneş ışınlarının yeryüzüne düşme açıları değişir. Güneş ışınlarının yere düşme açısı Ekvator'dan kutuplara doğru daralır.
3. Genel olarak Ekvator'dan kutuplara doğru sıcaklık azalır.
4. Cisimlerin gölge boyları kutuplara doğru uzar.
5. Paralellerin boyları Ekvator'dan kutuplara doğru kısalır.
6. Meridyenlerin boyları birbirine eşittir. Meridyenler arası mesafe Ekvator'dan kutuplara doğru daralır.
7. Termik basınç kuşakları oluşur (Ekvator'da termik alçak basınç, kutuplarda termik yüksek basınç).
8. Dünya'nın kendi çevresindeki dönüş hızı (çizgisel hız) Ekvator'dan kutuplara doğru azalır.
9. Tan ve gurup süreleri Ekvator'dan kutuplara doğru artar.
10. Dünya'nın şeklinden dolayı harita çizimlerinde hatalar meydana gelir.
11. Kutup Yıldızı (Kuzey Yıldızı) sadece Kuzey Yarım Küre'den görülür. Kutup Yıldızı'nın görülme açısı o yerin enlem derecesini verir.

12. Aydınlanma çizgisi çember şeklinde olur.

- Dünya'nın yaşı: 4,5 ile 5 milyar yıl arasında
- Ekvator'un yarıçapı: 6.378 km
- Kutupların yarıçapı: 6.357 km
- Ekvator'un çevresi: 40.076 km
- Kutupların çevresi: 40.009 km
- Dünya'nın hacmi: 1.083.320.000 km³
- Dünya'nın yüz ölçümü: 510.100.000 km²
- Dünya'nın basıklık oranı: 1/297

Dünya'nın Günlük Hareketi

Dünya kendi eksenini etrafında batıdan doğuya doğru 24 saatte döner. Buna 1 gün, harekete ise günlük hareket denir.

Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüşüne bağlı olarak iki türlü hız ortaya çıkar. Dünya'nın günlük hareketi esnasında birim zamanda aldığı yola çizgisel (dönüş) hız denir. Çizgisel hız Ekvator'dan kutuplara doğru azalır. Dünya'nın günlük hareketi esnasında birim zamanda oluşturduğu açıya da açısal hız denir. Dünya 24 saatte 360° döndüğünden üzerindeki tüm noktaların açısal hızları eşittir.

Dünya günlük hareketini batıdan doğuya doğru yapar.

Dünya'nın Günlük Hareketinin Sonuçları

1. Gece-gündüz birbirini izler.
2. Günlük sıcaklık farkları oluşur. Bunun sonucunda mekanik çözülme (fiziksel parçalanma) ve günlük basınç farkları meydana gelir. Günlük basınç farklarına bağlı olarak da meltem rüzgarları oluşur.
3. Gün içinde Güneş ışınlarının geliş açısına göre cisimlerin gölge boyu değişir.
4. Doğudaki yerler Güneş'i batıdaki yerlerden önce görür. Bunun sonucunda yerel saat farkları oluşur.
5. Merkezkaç kuvveti oluşur. Buna bağlı olarak da sürekli rüzgârların ve okyanus akıntılarının yönlerinde sapmalar görülür. Ayrıca okyanuslarda halkalar oluşur.
6. 30° kuzey ve güney enlemlerinde dinamik yüksek basınç, 60° kuzey ve güney enlemlerinde ise dinamik alçak basınç alanları oluşur.
7. Yön kavramı oluşur.

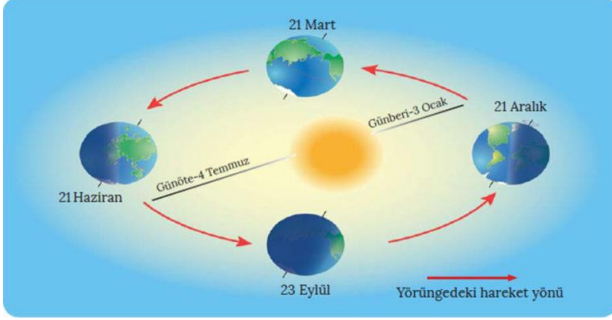
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri

Bilgenç Yayınları

Dünya'nın Yıllık Hareketi

Dünya, Güneş çevresindeki dönüşünü 365 gün 6 saatte tamamlar. Buna **1 yıl**, harekete ise **yıllık hareket** denir. Dünya, Güneş çevresinde elips şeklindeki yörüngeyi takip ederek döner.

Dünya'nın Yıllık Hareketinin Sonuçları

Dünya'nın Yörüngesinin Elips Olmasının Sonuçları

- Dünya'nın elips şeklindeki yörünge üzerinde hareketi esnasında Güneş'e olan uzaklığı sabit değildir. Dünya, Güneş'e yaklaşıp uzaklaşır.
- Dünya'nın Güneş'e en yakın olduğu 3 Ocak tarihine günberi (perihel), Güneş'e en uzak olduğu 4 Temmuz tarihine ise günöte (afel) denir.
- Dünya'nın yörünge üzerindeki hareketi sırasında Güneş'e yaklaştığı dönemlerde hızı artarken, uzaklaştığı dönemlerde hızı azalır. Bunun sonucunda;
 - Yarım kürelerde mevsim süreleri farklı olur (Kuzey Yarım Küre'de yaz mevsimi daha uzun yaşanır).
 - Eylül ekinoksu 2 gün gecikerek 23 Eylül'de gerçekleşir.
 - Şubat ayı 2 gün kısa sürer. Bunun sonucunda diğer aylardan farklı olarak 28 gün 6 saat, dört yılda bir 29 gün (artık yıl) sürer.

NOT: Yeryüzünde sıcaklığın dağılışında Dünya'nın Güneş'e yaklaşması veya uzaklaşmasının bir etkisi yoktur. Sıcaklıklar üzerinde güneş ışınlarının düşme açısı etkilidir.

Dünya'nın Ekseninin Eğik Olması ve Sonuçları

- Güneş ışınlarının bir yere geliş açısı yıl boyunca değişir. Bunun sonucunda;
 - Sıcaklık yıl içinde değişir.
 - Mevsimler oluşur.
 - Cisimlerin gölge boyu yıl içinde değişir.
 - Güneş ışınları bir yarımküreye büyük açıyla gelirken diğer yarımküreye küçük açıyla gelir.
 - Aynı anda farklı yarımkürelerde farklı mevsimler yaşanır.
- Yıl içinde aydınlanma çemberi kutup daireleri ile kutup noktaları arasında yer değiştirir.

- Yıl içinde gece ile gündüz süreleri değişir.
- Güneşin doğuş batış yerleri ile saatleri yıl içinde değişir.
- Mevsimler arasında basınç farkı meydana gelir. Bunun sonucunda mevsimlik muson rüzgarları oluşur.
- Dönenceler oluşur.
- Kutup daireleri oluşur.
- Matematik iklim kuşakları oluşur.
- Kutup noktalarında 6 ay gündüz, 6 ay gece yaşanır.

Dünya'nın Yıllık Hareketi ile İlgili Terimler

Yıllık hareketin sonuçlarını daha iyi anlayabilmek için aşağıdaki kavramları bilmek gerekir.

Yer Ekseni: Kutup noktalarından ve yerin merkezinden geçtiği varsayılan doğrudur.

Ekvator: Dünya'yı iki eşit parçaya böldüğü varsayılan en büyük paralel dairesidir. Gece-gündüz süreleri her zaman on ikişer saattir. Ekvator; çizgisel hızın en fazla, yer çekiminin en az, gurup ve tan süresinin en kısa olduğu paralel dairesidir. Bu paralel aynı zamanda sürekli termik alçak basınç alanıdır.

Ekvator Düzlemi: Ekvator'un oluşturduğu düzlemdir.

Yörünge Düzlemi (Ekliptik): Dünya'nın Güneş etrafında izlediği yörünge düzlemdir.

Dönence: Güneş ışınlarının yarım kürelerde dik açıyla geldiği en son noktadır. Güneş ışınları, öğle vakti 21 Haziran'da Yengeç Dönencesi'ne (23° 27' kuzey enlemi); 21 Aralık'ta ise Oğlak Dönencesi'ne (23° 27' güney enlemi) dik açıyla düşer.

Kutup Daireleri: Gece veya gündüzün 24 saat yaşanabildiği enlemlerdir (66° 33' kuzey ve güney).

Aydınlanma Çemberi: Dünya'nın aydınlık ve karanlık kısımlarını birbirinden ayıran sınıra denir. 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde kutup noktalarından, 21 Aralık ve 21 Haziran tarihlerinde ise kutup dairelerinden geçer. Yani bu çember, kutup noktaları ile kutup daireleri arasında sürekli yer değiştirir.

Ekinoks: 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerine verilen isimdir. Bu tarihlerde Dünya'da gece-gündüz eşitliği yaşanır. Güneş ışınları Ekvator'a dik açıyla gelir ve yarım kürelerde bahar mevsimi başlar.

Solstis: 21 Aralık ve 21 Haziran tarihlerine verilen isimdir. Bu tarihlerde Güneş ışınları dönencelere dik açıyla düşer.

Eksen Eğikliği: Yörünge düzlemi (ekliptik) ile Ekvator arasında 23° 27'lik bir açı vardır (Bu açı eksen eğikliği açısıdır ve dönencelerin sınırlarını belirler.).

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri

Bilgenç Yayınları

Eksen Eğikliği Nedir?

Eksen Eğikliği: Yörünge düzlemi (ekliptik) ile Ekvator arasında $23^{\circ} 27'$ lık bir açı vardır (Bu açı eksen eğikliği açısıdır ve dönencelerin sınırlarını belirler.)

Eksen Eğikliği Olmasaydı Ne Olurdu?

1. Güneş ışınları, Ekvator'a yıl boyunca dik açıyla gelirdi.
2. Yıllık sıcaklık farkı meydana gelmezdi.
3. Gece ve gündüz süreleri sürekli birbirine eşit olurdu.
4. Güneş ışınlarının bir noktaya geliş açısı yıl boyunca değişmezdi.
5. Mevsimler ortadan kalkardı.
6. Dönenceler, kutup daireleri ve matematik iklim kuşakları oluşmazdı.
7. Aydınlanma çizgisi daima kutuplardan geçerdi.
8. Bir merkezde Güneş'in doğuş ve batış saatleri yıl içinde değişiklik göstermezdi.
9. Kutuplarda alaca karanlık yaşanırdı.
10. Bitki ve hayvan türleri azalırđı.

Eksen Eğikliği Daha Az Olsaydı – 15 Derece Olsaydı Ne Olurdu?

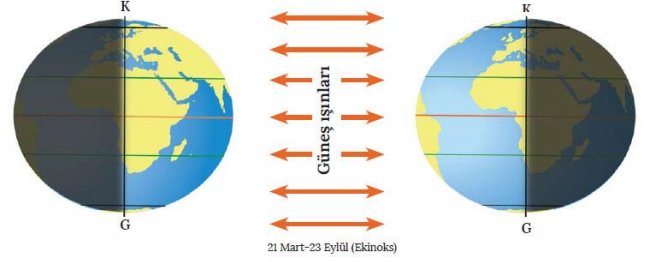
1. Dönenceler 15° enlemlerinden geçerdi ve tropikal kuşak daralırđı.
2. Ekvatorial bölgede sıcaklık ortalamaları artardı.
3. Dönenceler 15° ve kutup daireleri 75° enlemlerinden geçerdi.
4. Orta kuşakta yaz mevsiminde sıcaklık ortalamaları azalır, kış mevsiminde sıcaklık ortalamaları artardı.
5. Güneş ışınlarının bir merkeze düşme açısı yıl içinde daha az değişirdi.
6. Yıllık sıcaklık farkları azalırđı.
7. Gece ile gündüz süreleri arasındaki fark azalırđı.
8. Aydınlanma çizgisi daha az yer değiştirdi.

Eksen Eğikliği Daha Fazla Olsaydı – 30 Derece Olsaydı Ne Olurdu?

1. Dönenceler 30° enlemlerinden geçerdi ve tropikal kuşak genişlerdi.
2. Ekvatorial bölgede sıcaklık ortalamaları azalırđı.
3. Dönenceler 33° ve kutup daireleri 57° enlemlerinden geçerdi.
4. Orta kuşakta yazlar daha sıcak kışlar daha soğuk geçerdi.
5. Kutup ve Ekvatorial kuşak genişler Orta kuşak daralırđı.
6. Güneş ışınlarının dik açıyla geldiği saha genişlerdi.
7. Güneş ışınlarının bir merkeze düşme açısı yıl içinde daha çok değişirdi.
8. Yıllık sıcaklık farkları artardı.
9. Gece ile gündüz süreleri arasındaki fark artardı.
10. Aydınlanma çizgisi daha fazla yer değiştirdi.

Ekinoks Nedir?

Ekinoks tabiri ile güneş ışınlarının ekvatora dik geldiği 21 mart ve 23 eylül günleri kast edilmektedir. Bu tarihlerde dünya üzerinde birtakım olaylar gerçekleşir. Bu olaylardan bazıları 21 mart ve 23 eylül tarihlerinde ortak olarak yaşanırken bazıları ise farklı günlerde gerçekleşmektedir.

Ekinoks Tarihlerinin Özellikleri Nelerdir

- Güneş ışınları öğle vakti Ekvator'a dik açıyla düşer.
- Ekvator'da öğle vakti düz zeminlerdeki cisimlerin gölgesi oluşmaz.
- Aydınlanma çemberi kutup noktalarından teğet geçer.
- Dünya'nın her yerinde gece-gündüz eşitliği (ekinoks) yaşanır.
- Aynı meridyen üzerindeki bütün noktalarda güneş aynı anda doğar, aynı anda batar.

21 Mart Ekinoksunun Özellikleri

- Kuzey Yarımküre'de ilkbahar, Güney Yarımküre'de sonbahar mevsiminin başlangıcıdır.
- Bu tarihte güneş ışınları Ekvator'a dik gelir ve Ekvator'da bir cismin öğle vakti gölge boyu sıfır olur.
- Aydınlanma dairesi kutup noktalarına teğet geçer. Bu yüzden gece-gündüz süresi her yerde eşittir.
- Bu tarihten sonra Kuzey Yarımküre'de gündüzler gecelerden, Güney Yarımküre'de ise geceler gündüzlerden daha uzun olmaya başlar.
- Ekvator'a eşit uzaklıkta olan noktalara güneş ışınlarının geliş açısı aynı olur.
- Bu tarihten sonra güneş ışınları Kuzey Yarımküre'ye daha büyük açıyla gelmeye başlar.
- Aynı boylam üzerindeki noktalarda Güneş, aynı anda doğar ve aynı anda batar.
- Kuzey Kutup Noktası'nda bu tarihten itibaren 6 ay gündüz, Güney Kutup Noktası'nda ise 6 ay gece yaşanmaya başlar.

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri

Bilgenç Yayınları

23 Eylül Ekinoksunun Özellikleri

- Bu tarihte Güneş ışınları Ekvator'a dik gelir ve Ekvator'da bir cismin öğle vakti gölge boyu sıfırdır.
- Güney Yarımküre'de ilkbahar, Kuzey Yarımküre'de sonbahar mevsiminin başlangıcıdır.
- Aydınlanma dairesi kutup noktalarına teğet geçer. Bu yüzden gece-gündüz süresi bütün Dünya'da eşittir.
- Bu tarihten sonra Kuzey Yarımküre'de geceler gündüzlerden, Güney Yarımküre'de ise gündüzler gecelerden daha uzun olmaya başlar.
- Bu tarihten sonra güneş ışınları Güney Yarımküre'ye daha büyük açıyla gelmeye başlar.
- Ekvator'a eşit uzaklıktaki noktalara Güneş ışınlarının geliş açısı aynı olur.
- Aynı boylam üzerindeki noktalarda Güneş, aynı anda doğar ve aynı anda batar.
- Kuzey Kutup Noktası'nda bu tarihten itibaren 6 ay gece, Güney Kutup Noktası'nda ise 6 ay gündüz yaşanmaya başlar.

Solstis Nedir?

Solstis tabiri ile güneş ışınlarının yengeç ve oğlak dönencelerine dik geldiği 21 Haziran ve 21 Aralık günleri kast edilmektedir. Bu tarihlerde dünya üzerinde birtakım olaylar gerçekleşir.

21 Haziran Solstisinin Özellikleri

- Kuzey Yarımküre'de yaz, Güney Yarımküre'de kış mevsiminin başlangıcıdır.
- Kuzey Yarımküre Güneş'e dönüktür. Bu yüzden daha fazla ısınır ve aydınlanır.
- Güneş ışınları Yengeç Dönencesi'ne dik gelir. Buradaki bir cismin gölge boyu öğle vakti sıfırdır.
- Kuzey Yarımküre'de en uzun gündüz, en kısa gece yaşanır ve kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzar.
- Aydınlanma dairesi kutup dairelerine teğet geçer. Kuzey Kutup Dairesi'nde 24 saat gündüz, Güney Kutup Dairesi'nde 24 saat gece yaşanır.
- Bu tarihten sonra Kuzey Yarımküre'ye güneş ışınlarının geliş açısı küçülmeye başlar.
- Bu tarihten sonra Kuzey Yarımküre'de gündüzler kısaltmaya başlar.
- Güneş ışınlarının atmosfer tarafından en az tutulmaya uğradığı yer Yengeç Dönencesi, en fazla tutulmaya uğradığı yer Güney Kutup Dairesi'dir.

21 Aralık Solstisinin Özellikleri

- Güney Yarımküre'de yaz, Kuzey Yarımküre'de kış mevsiminin başlangıcıdır.
- Güney Yarımküre Güneş'e dönüktür. Bu yüzden daha fazla ısınır ve aydınlanır.
- Güneş ışınları Oğlak Dönencesi'ne dik gelir. Burada bir cismin gölge boyu öğle vakti sıfırdır.
- Güney Yarımküre'de en uzun gündüz, en kısa gece yaşanır ve güneye gidildikçe gündüz süresi uzar.
- Aydınlanma dairesi kutup dairelerine teğet geçer. Güney Kutup Dairesi'nde 24 saat gündüz, Kuzey Kutup Dairesi'nde 24 saat gece yaşanır.
- Bu tarihten sonra Güney Yarımküre'ye güneş ışınlarının geliş açısı küçülmeye başlar.
- Bu tarihten sonra Güney Yarımküre'de gündüzler kısaltmaya, Kuzey Yarımküre'de ise uzamaya başlar.
- Güneş ışınlarının atmosfer tarafından en az tutulmaya uğradığı yer Oğlak Dönencesi, en fazla tutulmaya uğradığı yer Kuzey Kutup Dairesi'dir.

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri

Bilgenç Yayınları

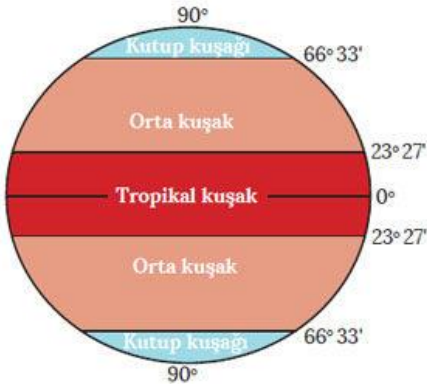

İklim Kuşakları

Dünya'nın şekli, yıllık hareket ve eksen eğikliği, sıcak ve soğuk su akıntıları, genel hava dolaşımı ile kara ve denizlerin dağılışı yeryüzünde farklı iklim kuşaklarını ortaya çıkarmıştır.

Matematik İklim Kuşakları

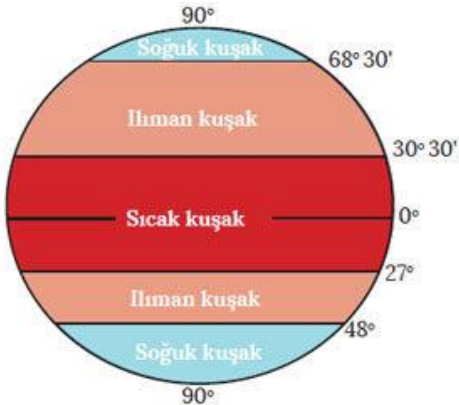
Dünya'nın yıllık hareketi ve eksen eğikliğine bağlı olarak Güneş ışınlarının yere düşme açısı yıl boyunca değişir. Buna göre belirlenen iklim kuşaklarına matematik iklim kuşakları denir.

Buna göre, Ekvator ile dönenceler arasındaki alana **tropikal kuşak**, dönenceler ile kutup daireleri arasındaki alanlara **orta kuşak**, kutup daireleri ile kutup noktaları arasındaki alana da **kutup kuşağı** denir. Tropikal kuşak yıl içinde güneş ışınlarını 90° lik açıyla alabilen alanlardan oluşurken, kutup kuşağındaki yerler yılın bazı dönemlerinde güneş ışınlarını hiç alamayan yerleri kapsar.

Sıcaklık Kuşakları

Dünya'nın şekli, kara ve denizlerin dağılışı, okyanus akıntıları ve genel hava dolaşımı gibi faktörlere bağlı olarak sıcaklık kuşakları oluşmuştur. Sıcaklık kuşakları sıcak, ılıman ve soğuk kuşaktan oluşur. Sıcaklık kuşaklarının sınırları yarımkürelere göre farklılık gösterir. Bunun temel nedeni kara ve denizlerin yarımkürelere oranının farklılık göstermesidir.

Sıcak Kuşak

Dünya üzerinde yıllık ortalama sıcaklığı 20 °C ve üzerinde olan yerleri kapsar. Yıl içinde sıcaklık değişimi fazla değildir. Kuzey Yarımküre'de karalar fazla olduğu için sıcak kuşağın alanı Güney Yarımküre'ye göre daha geniştir.

İlman Kuşak

Dört mevsimin belirgin olduğu yıllık sıcaklık ortalaması 20 °C ile 0 °C arasında kalan yerleri kapsar. Karaların fazla olması nedeniyle Kuzey Yarımküre'de daha geniş alan kaplar.

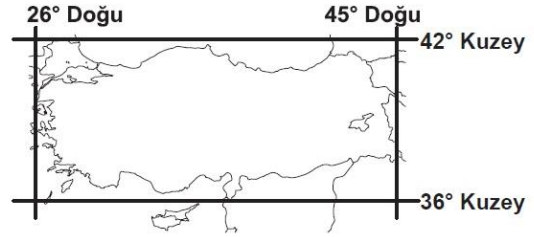
Soğuk Kuşak

Ortalama sıcaklığı 0 °C nin altında olduğu yerleri kapsar. Bu kuşak denizlerin Güney Yarımküre'de fazla olması ve güney kutup bölgesinin karalarla kaplı olması nedeniyle Güney Yarımküre'de daha geniştir.

Türkiye'nin Matematik Konumu

Türkiye 36° – 42° Kuzey paralelleri ile 26° – 45° Doğu meridyenleri arasında yer alır. Diğer bir ifadeyle ülkemiz; Ekvator'a göre Kuzey Yarımküre'de, Greenwich'e göre de Doğu Yarımküre'de yer alır

Ülkemizin, ekvator ve başlangıç meridyenine olan uzaklığı, hangi kıtada yer aldığı, çevresindeki ülkelere, denizlere ve ticaret yollarına göre durumu coğrafi konumunu ifade eder. Bir yerin paralel ve meridyenlere göre belirlenen konumuna **matematik konum** denir.

Ülkemizin uç noktaları:

- Doğuda; Türkiye-İran-Azerbaycan (Nahçıvan) kavşak noktası
- Batıda; Gökçeada-Avlaka Burnu
- Kuzeyde; Sinop-İnce Burun
- Güneyde; Hatay-Beysun Köyü güneyi

Türkiye'nin Matematik Konumunun Sonuçları

- En kuzeyi ile en güneyi arasındaki kuş uçuşu uzaklık yaklaşık 666 km'dir.
- En doğusu ile en batısı arasındaki yerel saat farkı 76 dakikadır.
- Ardışık iki meridyen arası uzaklık ortalama 85 km'dir.
- Orta kuşakta yer alır.
- İlman iklimler görülür.
- Mevsimler belirgin olarak yaşanır.

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri

Bilgenç Yayınları

- Güneş ışınları dik açıyla düşmez ve gölge boyu sıfır olmaz.
- Gece ile gündüz arasındaki zaman farkı kuzeye doğru gidildikçe artar.
- Güneyden kuzeye gidildikçe sıcaklık azalır.
- Kuzeyden gelen rüzgarlar hava sıcaklığını düşürür, güneyden gelenler arttırır.
- En kuzeyinde yazın en uzun gündüz yaklaşık 15 saat, kışın en uzun gece yaklaşık 15 saat olmaktadır.
- Cephesel yağışların etkisi altındadır.

Türkiye'nin Özel Konumu

Ülkemiz; Eski Dünya karaları adı da verilen Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerde bulunur. Asya Kıtası'nın batısında, "Küçük Asya" da denilen Anadolu ile Avrupa Kıtası'nın güneydoğusunda bulunan Trakya ülkemizin topraklarını oluşturur. Bu yönüyle ülkemiz hem Asya hem de Avrupa ülkesidir. 814.578 km²lik (adalarla birlikte) gerçek yüz ölçümü ile ülkemiz, bir bakıma Avrupa ile Asya arasında doğal bir köprü oluşturur.

Türkiye'nin Özel Konumunun Sonuçları

- Uluslararası enerji yollarının (boru hatlarının) geçiş noktasında önemli bir kavşak durumundadır.
- İstanbul ve Çanakkale boğazları gibi çok işlek su yollarına sahiptir.
- Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımadadır.
- Kıyılar ile iç kesimler arasında önemli iklim ve bitki örtüsü farkları oluşmuştur.
- Yeryüzü şekilleri oldukça engebelidir. Dağlar geniş yer kaplar ve genel olarak doğu-batı doğrultusunda uzanır. Ortalama yükselti oldukça fazladır (1.132 m).
- Farklı kültürlerle komşudur.
- Yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengindir.